

Sygn. akt *IC 559/12*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Mariusz Tchórzewski

Protokolant: Jolanta Lisiowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 maja 2013 r. w Lublinie

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W.

przeciwko M. K. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną wobec (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. umowę darowizny nieruchomości lokalowej nr (...), położonej w budynku nr (...) przy ulicy (...) w L., dla której Sąd Rejonowy Lublin- Zachód w Lublinie prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...) wraz z przynależną do tego lokalu piwnicą oraz ze związanymi z nim prawami, sporządzoną w formie aktu notarialnego w Kancelarii Notarialnej Notariusz B. C. w dniu 16 października 2009 roku (Repertorium A Nr (...)), zawartą między B. K. i M. K. (2), a M. K. (1), w zakresie wierzytelności objętych bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...), wystawionym w dniu 19 listopada 2009 r. przez (...) S.A. w W.;

II. zasądza od pozwanej M. K. (1) na rzecz powoda (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 5701,05 (pięć tysięcy siedemset jeden 05/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje ściągnąć od pozwanej M. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 100,- (sto) zł tytułem zwrotu wydatków.

Sygn. akt *IC 559/12* UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 maja 2012 r. (...) Spółka Akcyjna w W., działający jako następca prawny (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce domagał się uznania za bezskuteczną umowy darowizny: lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w budynku przy ulicy (...) w L. wraz z przynależną do tego lokalu piwnicą oraz ze związanymi z nim prawami, dla którego Sąd Rejonowy Lublin- Zachód w Lublinie prowadzi księgę wieczystą o nr (...), zawartej przed notariuszem B. C. w dniu 16 października 2009 r., wpisanej do Repertorium A Nr (...), między B. K. i M. K. (2), a pozwaną M. K. (1), do wysokości wierzytelności objętej opisanym bankowym tytułem egzekucyjnym z dnia 19 listopada 2009 r.

Uzasadniając żądanie pozwu powód podniósł, iż dysponuje tytułem wykonawczym wystawionym przeciwko dłużniczce B. K. w oparciu, o który wszczął postępowanie egzekucyjne. Postępowanie to prowadzone było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Lublinie W. R., pod sygn. akt WR KM 533/10 i zakończyło się wydaniem, w dniu 12 grudnia 2011 r., postanowienia o umorzeniu postępowania wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

Powyższa czynność prawna dłużniczki z 2009 r. została, w ocenie powoda, dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela, bowiem w jej następstwie doszło do istotnego uszczuplenia majątku dłużniczki. Powód wskazał, że aktualny majątek

dłużniczki nie pozwala na zaspokojenie się wierzyciela, tym samym uznać należy, że stała się ona całkowicie niewypłacalna.

W piśmie z dnia 6 czerwca 2012 r. powód sprecyzował powództwo wskazując, iż domaga się uznania przedmiotowej umowy darowizny za bezskuteczną do kwoty 112.321,78 zł (pismo k. 24).

Na rozprawie w dniu 19 listopada 2012 r. pozwana złożyła odpowiedź na pozew, w której nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenie (odpowiedź na pozew k. 72- 78). Pozwana podniosła, że wbrew twierdzeniom powoda dłużniczka B. K. nie stała niewypłacalna, a przedmiotowa czynność prawna nie miała na celu pokrzywdzenia wierzyciela, dłużniczka dysponuje majątkiem, tj. nieruchomością, w postaci niezabudowanej działki położonej w B., gm. N., oznaczonej nr (...), o powierzchni 1,2800 ha, z którego możliwe jest zaspokojenie się wierzyciela. Nieruchomość ta nie jest obciążona żadnymi ograniczonymi prawami rzeczowymi, ani roszczeniami osób trzecich, oraz nie istnieją ograniczenia w rozporządzaniu nią. W tej sytuacji pozwana uznała powództwo za bezzasadne.

W toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska.

Na skutek połączenia się spółek kapitałowych, w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h., (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. (KRS Nr (...)) wstąpił w ogół praw i obowiązków powoda (...) Spółka Akcyjna w W. (pismo k. 149, odpis z KRS k. 150- 152).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 1 sierpnia 2007 r. B. K. - matka pozwanej, zawarła z poprzednikiem prawnym powoda, bankiem (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce w W., umowę nr (...) (...) o „Kredyt bezpieczny”. W wykonaniu tej umowy bank udostępnił B. K., prowadzącej działalność gospodarczą (restaurację) środki pieniężne w ramach odnawialnego limitu kredytowego, zaś B. K. zobowiązała się do spłaty zadłużenia w sposób i w terminie określonym w Regulaminie. Na zawarcie przedmiotowej umowy zgodę wyraził mąż B. K. (fakt bezsporny, kserokopia umowy k. 15- 16, zeznania pozwanej M. K. k.162).

Zobowiązania wynikające z powyższej umowy nie były przez B. K. wykonywane i kredytodawca wypowiedział przedmiotową umowę, z dniem 7 lutego 2009 r. (fakt bezsporny, dowód k. 13).

W dniu 16 października 2009 r. małżonkowie B. i M. K. (2) przekazali swojej córce M. K. (1), umową darowizny zawartą w formie aktu notarialnego, wpisanego do Repertorium A Nr (...), w Kancelarii Notarialnej, przed notariuszem B. C., własność lokalu mieszkalnego nr (...), o powierzchni 48 m², do którego przynależy piwnica o powierzchni użytkowej 2,26 m², mieszczącego się w budynku nr (...), przy ulicy (...) w L., wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem w części wspólnej budynku wynoszącym (...) oraz takim samym udziałem we współwłasności działki gruntu nr (...), o powierzchni 6.309 m², którego wartość określono na 60.000 zł (kserokopia aktu notarialnego k. 17- 18). Po przekazaniu własności nieruchomości, darczyńcy dalej zamieszkiwali w przedmiotowym lokalu mieszkalnym z córką i synem, nadal prowadząc wspólnie dotychczasową działalność gospodarczą (zeznania pozwanej j.w.), na początku 2013 r. małżeństwo darczyńców zostało rozwiązane przez rozwód, wskutek pozwu złożonego przez B. K. (j.w.).

W dniu 19 listopada 2009 r. powód wystawił przeciwko B. K. bankowy tytuł egzekucyjny Nr (...), opiewający na kwotę łączną 78.670,29 zł, któremu Sąd Rejonowy w Lublinie postanowieniem z dnia 31 grudnia 2009 r., w sprawie I Co 5196/09, nadał klauzulę wykonalności (kopia tytułu wykonawczego k.12- 14).

W dniu 24 lutego 2010 r. powód złożył u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Lublinie - W. R. wniosek o wszczęcie egzekucji, wskazując przedmioty podlegające egzekucji, m.in. nieruchomości należące do dłużniczki, wniósł o poszukiwanie majątku dłużniczki przez komornika (kserokopia akt egzekucyjnych sygn. akt WR KM 533/10 k. 95- 96).

W toku prowadzonej egzekucji komornik podjął czynności, których przedmiotem było: zawiadomienie B. K. o wszczęciu egzekucji, dokonanie zajęcia wierzytelności dłużniczki z tytułu zwrotu podatku VAT, zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego i zakazie wypłat, zajęcie wynagrodzenia za pracę oraz wierzytelności zasiłku chorobowego przysługujących dłużniczce od (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L.. W toku dalszej egzekucji komornik podejmował czynności zmierzające do ustalenia majątku dłużniczki podlegającego zajęciu, w tym między innymi wezwał dłużniczkę do złożenia wyjaśnień w trybie art. 801 k.p.c. w zw. z art. 761 k.p.c., co do składników jej majątku mogących służyć do spłaty dochodzonej wierzytelności (k.97). Dłużniczka nie zareagowała na wezwanie i nie ujawniła organowi egzekucyjnemu żadnych informacji o swoim majątku ruchomym i nieruchomym (bezsporne). W dniu 12 grudnia 2011 r., wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji mimo podjętych działań poszukiwania majątku dłużniczki, komornik umorzył postępowanie (kserokopia akt egzekucyjnych sygn. akt WR KM 533/10 k. 97- 113 akt sprawy).

Do chwili obecnej B. K. nie zapłaciła obciążającego ją długu, mimo formalnego dysponowania składnikami majątku nieruchomego, nieujawnionego wierzycielowi i organowi egzekucyjnemu (fakt bezsporny). Nie próbowała również porozumieć się z powodem w sprawie ugodowego załatwienia sporu.

Sąd Rejonowy w Puławach prowadzi księgę wieczystą Kw (...) dla nieruchomości gruntowej, rolno-leśnej o powierzchni 0,09 ha położonej w B., gm. N., w której dziale II ujawniono prawo własności do tej nieruchomości na rzecz C. K. i K. K. (1) – teściów B. K. (wypis i wyrys k.129, kserokopia księgi k.130). W 2008 r. z przedmiotowej księgi wieczystej odłączono nieruchomość rolną o pow. 1, 28 ha, dla której Sąd Rejonowy w Puławach założył księgę wieczystą KW (...), w której, w dziale II ujawniono prawo własności do tej nieruchomości na rzecz M. K. (2) i B. K. (odpis k.81-81a, wypis i wyrys k.129).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedstawione wyżej dowody z dokumentów prywatnych i urzędowych (złożonych w kopiach i odpisach prawdziwości, których z oryginałami nikt nie kwestionował), tworzących łańcuch dowodów wzajemnie się uzupełniających.

Sąd, biorąc pod uwagę cały zgromadzony w sprawie niniejszej materiał dowodowy, w szczególności zaś wskazane wyżej i omówione dowody, odmówił przymiotu wiarygodności zeznaniom pozwanej w zakresie, w jakim dotyczyły one motywów działania B. K., w aspekcie wyzbycia się składnika majątkowego. W ocenie Sądu twierdzenia pozwanej, że przedmiotowa umowa była swoistym podziałem majątku dorobkowego małżonków K. planujących rozwód jest niewiarygodne w świetle zeznań samej strony przyznającej fakt, że po dokonaniu darowizny cała rodzina dalej zamieszkiwała wspólnie w tym samym lokalu mieszkalnym, rodzice dalej wspólnie prowadzili restaurację, zaś ich rozwód został orzeczony przez Sąd Okręgowy w Lublinie dopiero w lutym 2013 r., po jednym terminie rozprawy, a bezspornym jest także to, że przedmiotową umową rodzice pozwanej rozdysponowali prawem współwłasności tylko jednej z nieruchomości objętych ich wspólnością majątkową małżeńską, pomijając rozporządzenie nieruchomością rolną opisaną powyżej, której wartość, w ocenie samej strony (pismo k.77), odpowiadała wartości nieruchomości lokalowej darowanej pozwanej. Wyklucza to, zatem możliwość przyjęcia za wiarygodne zeznań pozwanej, że rodzice w 2009 r. chcieli dokonać „podziału majątku” i taki cel im przyświecał przy sporządzaniu umowy darowizny tylko jednego składnika majątku. Strona nie wyjaśniła także w żaden logiczny sposób, dlaczego ewentualny podział majątku wspólnego jej rodziców musiał polegać na wyzbyciu się przez nich majątku zwłaszcza, że B. K. nadal zamieszkuje w przedmiotowym lokalu. Reasumując, zeznania pozwanej w tym zakresie Sąd uznał za niewiarygodne.

Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanej o przesłuchanie świadka B. K. oraz o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacunku nieruchomości (postanowienie z 18.03.2013 r. k.144). Wnioski te zmierzały do wykazania, że nastąpiła istotna zmiana sytuacji majątkowej dłużniczki, B. K. posiada obecnie majątek o znacznej wartości, nie znajduje się w stanie niewypłacalności i możliwym jest zaspokojenie się powoda z posiadanego przez nią majątku. Zważyć jednak należy, że sama strona wyceniła ten - ukrywany dotychczas przed wierzycielem - składnik majątku darczyńcy na kwotę 50000 -90000,- zł (k.77), a w chwili wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie wysokość wierzytelności przysługującej powodowi od dłużniczki przenosiła już ponad 112000,- zł (k.24). Nieruchomość w B., w świetle przywołanych dokumentów urzędowych, jest nieruchomością rolną, otoczoną innymi nieruchomościami

o analogicznym przeznaczeniu i za gołosłowne (nie poparte jakimkolwiek dowodem) należało uznać twierdzenia pozwanej, że istnieje prosta możliwość zmiany jej przeznaczenia, celem zwiększenia wartości (zwłaszcza, że sami właściciele takich działań dotychczas nie zainicjowali). Przedmiotowa nieruchomość, w przypadku sprzedaży na wolnym rynku nie wystarczyłaby, zatem na pokrycie całego długu B. K. wobec powoda i należy zważyć, że dłużniczka na przestrzeni 5 lat w ogóle nie podjęła takich działań. Pozwana, wskazując obecnie ten składnik majątku dłużniczki, z którego „powód-wierzyciel może skutecznie dążyć do zaspokojenia jego roszczeń” pomija fakt, że w przypadku sprzedaży egzekucyjnej, pierwszoplanowo z sumy uzyskanej z egzekucji pokrywane są wszelkie koszty postępowania (w tym związane z opisem i oszacowaniem nieruchomości przez biegłego rzeczoznawcę) oraz wynagrodzenie organu egzekucyjnego i kwota, którą realnie uzyskuje wierzyciel egzekwujący zawsze jest znacząco niższa od wartości rynkowej sprzedanej licytacyjnie nieruchomości. W konsekwencji, dowody wnioskowane przez stronę pozwaną byłyby zbędne dla oceny zasadności powództwa, gdyż i tak w świetle faktów podawanych przez pozwaną, powód nie uzyskałby zaspokojenia całej wierzytelności z tego składnika majątkowego dłużniczki. Strona pozwana nie zgłosiła, co do tego rozstrzygnięcia procesowego, zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c.

Ubocznie należy także zważyć, że prawo własności do opisywanej nieruchomości rolnej przysługiwało łącznie małżonkom M. i B. K., którzy od lutego 2013 r. nie pozostawali już w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej. Tym samym, w dacie rozstrzygania o wniosku dowodowym, dłużnicze przysługiwało wyłącznie prawo współwłasności w wysokości 1/2, czyli wartość jej prawa majątkowego potencjalnie możliwego do sprzedaży egzekucyjnej wynosiła niespełna 25000 -45000,- zł, czyli mniej, niż 40% wierzytelności powoda (przy wątpliwym założeniu o możliwości sprzedaży samego udziału w nieruchomości rolnej). Okoliczność ta dodatkowo przemawiała za niedopuszczalnością uwzględnienia wniosku dowodowego pozwanej, jako wpływającego wyłącznie na przewlekłość postępowania i nie służącego wykazaniu faktu, który skutecznie zniweczyłby zasadność powództwa w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie w całości.

W myśl art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Przepis ten statuuje, zatem przesłanki żądania uznania czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela, którymi są:

- dokonanie przez dłużnika ważnej czynności prawnej,
- pokrzywdzenie wierzyciela,
- uzyskanie przez osobę trzecią korzyści majątkowej,
- świadomość dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela,
- świadomość osoby trzeciej o pokrzywdzeniu wierzyciela lub też możliwość powzięcia takiej informacji przy zachowaniu przez dłużnika należytej staranności.

Podstawowym warunkiem skuteczności zaskarżenia czynności prawnej dłużnika jest, aby czynność ta była ważnie zawarta między dłużnikiem, a osobą trzecią, gdyż w przypadku braku takiej ważności czynność ta będzie mogła być zakwestionowana, czy to z powodu wad oświadczenia woli, czy to z powodu jej niezgodności z prawem, czy też zmierzania do obejścia prawa, bądź sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Każdorazowo jednak, w takiej sytuacji konstrukcja prawna skargi, opartej na przepisie art. 527 k.c., nie będzie miała zastosowania. W sprawie niniejszej ważność przedmiotowej umowy darowizny nie budziła wątpliwości.

Drugą przesłanką skuteczności skargi pauliańskiej jest działanie dłużnika zmierzające do pokrzywdzenia wierzyciela. Paragraf 2 wskazanego wyżej przepisu wskazuje, iż czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem

wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny, albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Istotnym jest, że oceny, czy dokonana czynność prawna krzywdzi, czy też nie, wierzyciela, dokonuje się nie według stanu z chwili dokonania czynności, lecz według stanu z chwili jej zaskarżenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r., sygn. akt IIICKN 554/98 oraz z dnia 22 marca 2001 r., sygn. akt V CKN 280/00). Przez pojęcie „niewypłacalności dłużnika” należy rozumieć aktualny, tj. istniejący w chwili orzekania brak możliwości wywiązania z ciążących na dłużniku zobowiązań finansowych. Niewypłacalność oznacza, zatem taki stan w majątku dłużnika, kiedy egzekucja nie może przynieść zaspokojenia roszczenia wierzyciela, bądź gdy zaspokojenie można uzyskać dodatkowym, znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., sygn. akt IV CKN 525/00). Dla spełnienia tej przesłanki konieczna jest, a jednocześnie również wystarczająca, świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela w całości. Okolicznością bezsporną w sprawie jest to, że dłużniczka poprzednika prawnego powoda nie zapłaciła swego długu, jak również to, że prowadzone przeciwko niej postępowanie egzekucyjne, zmierzające do wyegzekwowania tego długu, okazało się bezskuteczne, z uwagi na brak ujawnienia przez nią praw majątkowych, z których wierzyciel mógłby zaspokoić się w sposób przymusowy. Ubocznie należy także zważyć, że dłużniczka B. K., pozostająca z pozwaną w najbliższym stopniu pokrewieństwa, mimo świadomości ciążącego na niej zobowiązania i ewentualnych, negatywnych skutków dla sytuacji majątkowej córki, nie podjęła żadnych działań w kierunku dobrowolnego uiszczenia długu, z wykorzystaniem środków finansowych otrzymanych potencjalnie za sprzedaż umowną nieruchomości rolnej, której była współwłaścicielką. Taka sprzedaż, w oparciu o ceny rynkowe, bez konieczności zwrotu kosztów postępowania egzekucyjnego, stanowiłaby bezspornie rozwiązanie znacząco korzystniejsze dla dłużniczki, niż sugerowanie wierzycielowi, by doprowadził do sprzedaży tej nieruchomości, w drodze postępowania egzekucyjnego. Takie zachowanie dłużnika powoda jednoznacznie wskazuje na jego świadomość, iż w wyniku dokonania darowizny nieruchomości lokalowej, której był współwłaścicielem, znacząco utrudnił wierzycielowi możliwość odzyskania całości długu, zaś podjęcie czynności egzekucyjnych w stosunku do opisywanej powyżej nieruchomości rolnej wymagać musi od wierzyciela dodatkowego, znacznego nakładu kosztów, czasu i ryzyka przy gwarancji zaspokojenia się tylko w części.

Kolejnym warunkiem, umożliwiającym zaskarżenie czynności prawnej dokonanej przez dłużnika jest - jak w niniejszej sprawie - uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią. Korzyść ta może zostać osiągnięta bądź przez nabycie prawa majątkowego, bądź przez zwolnienie osoby trzeciej ze zobowiązania przysługującego dłużnikowi, skutkiem zaś jest każdorazowo zwiększenie się majątku osoby trzeciej, co z kolei pociąga za sobą umniejszenie majątku dłużnika.

Należy podkreślić, że pokrzywdzenie wierzyciela nie musi być zamiarem dłużnika. Dla przyjęcia tej przesłanki wystarczy, bowiem aby dłużnik pokrzywdzenie to przewidywał w granicach ewentualności. Świadomość, co najmniej potencjalnego pokrzywdzenia musi, zatem istnieć w chwili dokonywania czynności prawnej. W tym miejscu należy wskazać, że ustawodawca ustanowił w art. 529 k.c. domniemanie prawne, stanowiące ułatwienie dowodowe dla wierzyciela (powoda), w postaci domniemania działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela. Przepis ten stanowi, że w sytuacji, gdy w chwili dokonywania zaskarżonej czynności dłużnik był niewypłacalny (czyli nie spłacał znanych mu długów) domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania określonej czynności. Powyższe domniemanie jest wzruszalne, jednakże ciężarem dowodu została tu obarczona strona pozwana, która winna ponad wszelką wątpliwość wykazać, iż dłużnik nie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Obowiązkowi temu pozwana w niniejszym procesie nie podołała.

Dla porządku należy również wskazać, że także osoba trzecia powinna mieć świadomość, bądź też, przy zachowaniu należytej staranności, przynajmniej możliwość powzięcia informacji, czy działanie dłużnika ma na celu pokrzywdzenie wierzyciela.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że w sytuacji, kiedy osoba trzecia jest osobą będącą w bliskich stosunkach z dłużnikiem (jak w niniejszej sprawie) ustawodawca w art. 527 § 3 k.c. wprowadził kolejne domniemanie zgodnie, z którym przyjmuje się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Co więcej,

w przypadku, kiedy osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie (jak w niniejszej sprawie) ustawodawca w art. 528 k.c. ustanowił normę, że wierzyciel może żądać uznania czynności prawnej za bezskuteczną nawet w sytuacji, gdy osoba ta nie wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, czy też wręcz przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć. W takiej sytuacji charakter bezpłatności dokonanej czynności prawnej powoduje, że żadne inne dodatkowe przesłanki, oprócz świadomości pokrzywdzenia wierzyciela przez dłużnika nie są konieczne, aby czynność taką można było uznać, w stosunku do niego, za bezskuteczną.

Przy ustalonym w sprawie niniejszej stanie faktycznym istnienie przesłanek wymienionych w cytowanych przepisach nie może budzić i w ocenie Sądu nie budzi wątpliwości tym bardziej, że w niniejszej sprawie mają zastosowanie wskazane wyżej domniemania prawne wskazane w art. 527 § 3 k.c. oraz art. 528 k.c., a których nie udało się pozwanej obalić.

Pozwana M. K. (1), co w sprawie niniejszej było poza sporem, zawarła w dniu 16 października 2009 r., ze swoimi rodzicami B. K. i M. K. (2) ważną umowę darowizny mocą, której rodzice darowali jej bezpłatnie własność nieruchomości - lokalu mieszkalnego nr (...) znajdującego się w budynku nr (...) położonym w L. przy ulicy (...), o wartości ustalonej przez strony na kwotę 60.000 zł.

W realiach niniejszej sprawy nie budzi także wątpliwości fakt, że przedmiotowa czynność prawna dokonana została z pokrzywdzeniem wierzyciela, skoro w jej wyniku dłużniczka B. K. stała się niewypłacalna w stopniu wyższym (vide bezskuteczność egzekucji oraz to, że dopiero ewentualna egzekucja z obu nieruchomości dłużniczki – w świetle podanych ich wartości – dawałaby szansę na zaspokojenie wierzyciela w całości). Warto również w tym miejscu wskazać, że B. K. jeszcze przed dokonaniem przedmiotowej czynności prawnej miała problemy z terminową spłatą ciężących na niej zobowiązań. Przenosząc nieodpłatnie na rzecz córki M. K. (1) własność przedmiotowego lokalu wyżyła się tym samym istotnego składnika majątku, do którego posiadała tytuł prawny.

Odnosząc się do treści omówionego wyżej art. 527 § 2 k.c. zwrócić również należy uwagę na fakt, o czym mowa wyżej, iż oceny, czy czynność prawna krzywdzi wierzyciela, dokonuje się nie według stanu dokonania czynności, lecz według chwili jej zaskarżenia. Należy, zatem z całą stanowczością podkreślić, że niewypłacalność B. K. istniała w chwili wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie. Zdaniem Sądu pokrzywdzenie wierzyciela przez zawarcie przedmiotowej umowy spowodowało stan niewypłacalności dłużnika i jest w realiach niniejszej sprawy faktem udowodnionym. Jak wyżej wskazano, niewypłacalność dłużnika powoduje, że potencjalna egzekucja prowadzona przeciwko dłużnikowi jest bezskuteczna, ewentualnie zaspokojenie można uzyskać, lecz jedynie w części lub znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka.

Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, wystarczy jedynie wykazanie, że na podstawie zaskarżonej czynności prawnej nabyła ona rzecz lub prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzyciela (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1999 r., sygn. akt I CKN 287/98). Faktem jest, że w wyniku zawarcia przedmiotowej umowy pozwana bezpłatnie uzyskała znaczącą korzyść majątkową. Mimo, że pozwana kwestionowała w toku postępowania fakt posiadania wiedzy, zarówno o działaniu matki zmierzającym do pokrzywdzenia powoda, jak i jej niewypłacalności, to jednak zarzuty te, w wypadku ich udowodnienia, mogłyby jedynie prowadzić do obalenia domniemania wynikającego z treści art. 527 § 3 k.c., jednakże nie wpływałyby to na treść rozstrzygnięcia z uwagi na normę z art. 528 k.c., zgodnie z którą w sytuacji, kiedy skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Z tej przyczyny, powód może żądać uznania przedmiotowej czynności za bezskuteczną wobec niego, wykazując jedynie, iż sam dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. W tym miejscu wypada wskazać, że świadomość jest stanem wewnętrznym każdej osoby i w sposób bezpośredni możemy się o niej dowiedzieć jedynie w sytuacji, gdy dana osoba sama przekazuje swoje wrażenia, lub też w sposób pośredni, tj. poprzez zachowanie tej osoby. Mając to na względzie ustawodawca nie wymaga od wierzyciela szczególnej formy dowodów na wykazanie swoich twierdzeń. Należy tu raczej ustalić pewien określony zestaw faktów i dowodów, które w sposób

pośredni, ale spójny i logiczny wykażą, że przesłanki zawarte przepisach prawa zostały spełnione (por. M. Jasińska „Skarga pauliańska- istota idei zaskarżenia” Prawo Spółek Nr 5/2004).

Dla skutecznego wniesienia skargi opartej na wskazanych wyżej przepisach nie jest konieczne, aby dłużnik stał się niewypłacalny całkowicie. Wystarczy, aby dłużnik stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przez dokonaniem przedmiotowej czynności. Dłużnik zaś staje się niewypłacalny w wyższym stopniu wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z jego dalszego majątku jedynie znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Stan niewypłacalności dłużnika w stopniu wyższym, obejmuje, zatem zarówno utrudnienie jak i odwleczenie zaspokojenia się wierzyciela, lub brak gwarancji pełnego zaspokojenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/00).

Należy również podnieść, że zgodnie z judykaturą, przewidziany w art. 527 § 2 k.c. związek między czynnością prawną dokonaną przez dłużnika, a stanem jego niewypłacalności, ewentualnie powiększeniem niewypłacalności nie może być ujmowany, jako związek adekwatny, kauzalny, w rozumieniu art. 361 § 1 k.c., właściwy w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej (wyr. Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2004 r., II CK 128/04). Wystarczające jest, bowiem zwykle wykazanie tego, że zaskarżona czynność spowodowała rezultat w postaci niewypłacalności dłużnika lub niewypłacalność taką powiększyła.

W ocenie Sądu, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie budzi wątpliwości, że B. K. w wyniku zawarcia przedmiotowej umowy z pozwaną stała się nie tylko niewypłacalna w wyższym stopniu, ale de facto niewypłacalna całkowicie (jej pozostały majątek nie pozwala, bowiem na spłatę całości zadłużenia wobec powoda). Sam fakt dokonania przez dłużnika określonej czynności prawnej nie narusza żadnych praw wierzyciela, jeżeli może on zaspokoić swą wierzytelność z innego majątku dłużnika. Ochrona przewidziana w art. 527 k.c. przysługuje, zatem wierzycielowi jedynie w sytuacji, kiedy brak jest wystarczającego majątku dłużnika, do którego można skierować ewentualną egzekucję. Rzecz wierzyciela, który chce z tej ochrony skorzystać, jest zatem wykazanie, że przysługuje mu względem dłużnika wierzytelność oraz, że nie może być ona zaspokojona z majątku dłużnika, na skutek dokonanej przez niego czynności prawnej, w wyniku której stał się niewypłacalny, albo niewypłacalny w stopniu wyższym niż był przed dokonaniem tej czynności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 20 listopada 1996 r., I ACr 306/96). Niniejsze postępowanie jednoznacznie wykazało, że B. K. nie posiada obecnie majątku, z którego powód mógłby uzyskać pełne zaspokojenie.

Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie wykazało nadto, iż B. K., będąca doświadczonym uczestnikiem obrotu gospodarczego, przed zawarciem przedmiotowej umowy z pozwaną, nie realizując swego zobowiązania z zawartej umowy kredytowej, miała świadomość szkodliwości swoich działań wobec powoda. Tym samym, spełniona została przesłanka istnienia po stronie dłużnika działania ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Do przyjęcia, bowiem, istnienia u dłużnika świadomości pokrzywdzenia wierzyciela, o której mowa w przepisie art. 527 § 1 k.c., wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 maja 2005 r., I ACa 1764/04 oraz Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 r., I ACa 737/97). Sąd uznał, zatem, że B. K. zawierając przedmiotową umowę z pozwaną miała świadomość, że co najmniej utrudnia poprzednikowi prawnemu powoda drogę do zaspokojenia jego roszczeń.

W związku z powyższym Sąd uznał, iż spełnione zostały ustawowe przesłanki uznania przedmiotowej umowy darowizny za bezskuteczną w stosunku do powoda, w zakresie, w jakim domagał się tego powód.

Orzeczenie o kosztach procesu, zawarte w punkcie II, uzasadnia treść art. 98 § 1 k.p.c. Na koszty poniesione przez stronę powodową, jako celowe dla dochodzenia roszczenia, składają się: opłaty od pozwu i zażalenia w kwocie 5.647 zł (k. 21, 38, 55), wydatki związane z notarialnym poświadczeniem odpisów dokumentów wskazujących na umocowanie pełnomocnika powoda, nie będącego radcą prawnym, adwokatem, w kwocie łącznej 43,05 zł (k.6v, 10v, 11v), opłaty kancelaryjne w kwocie łącznej 11,- zł (k.91, 149, 163).

W toku procesu Skarb Państwa pokrył tymczasowo wydatek w kwocie 100,- zł tytułem wynagrodzenia lekarza sądowego, związanego z wystawieniem zaświadczenia nr (...) dla pełnomocnika pozwanej (k.147). Z tych względów, na mocy art. 2 ust. 2 i art. 18 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 15.06.2007 r. o lekarzu sądowym (Dz.U. 2007/123/849 ze zm.) w

zw. z § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14.01.2008 r. (t.j. Dz.U. z 17.04.2013 r., poz.467), w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 10 u.k.s.c., Sąd orzekł, jak w punkcie III wyroku, zgodnie z dyspozycją art. 113 ust. 1 u.k.s.c.